

Este a faluban

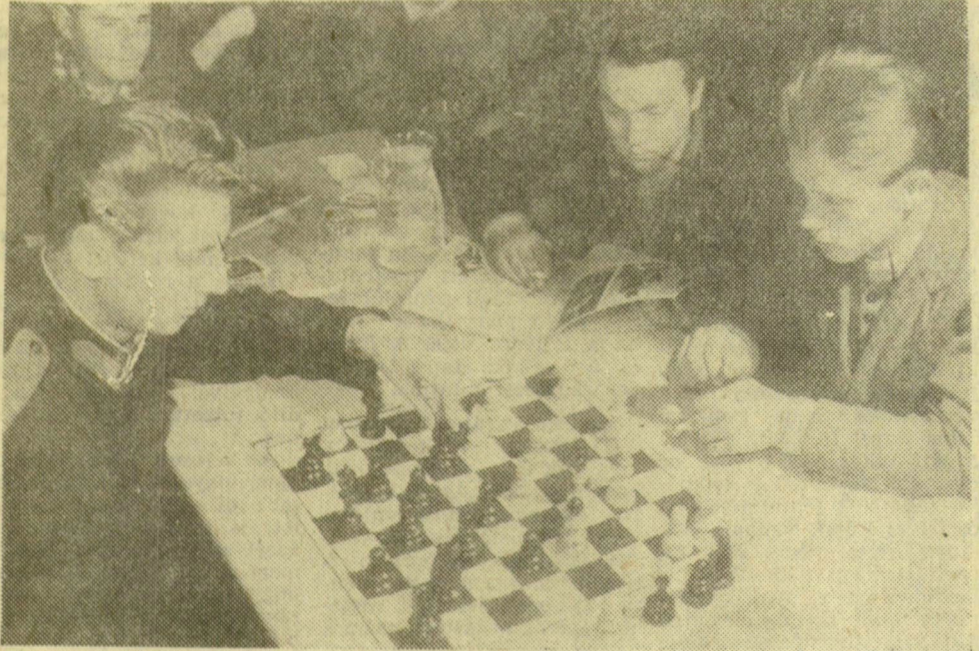
Füstös kocsában, ivó-cimborák, borospohár és kártya mellett töltötte a falusi parasztember a hosszú téli estéket nem is olyan régen, ha szórakozni akart. Az aszszonyok kukoricát morzsol-tak, vagy varrogattak ott-bon, míg a tavaszi munka ideje be nem köszöntött.

Ma sem rövidebbek a téli esték, s nem kevesebb a munka sem a falun, de a művelődési otthonokban, köz-ségi könyvtárakban, korsze-rű filmszínházakban már másfajta szórakozás várja a falusi embert. Látogassunk el egy estére a szatymazi új művelődési otthonba.

(Somogyi Károlyné felvétele)

Színjátékosok próbálnak éppen a színpadon. Bemutatóra készülnek egyfelvonásos színdarabokkal. Búcsú Sándor, a rendező utasításokat ad Szarvas László, Hargitai Emese, Onozó József és Tóth Mihály színjátékosoknak.

Nehéz lépés előtt áll Székely híd; Zoltán, mert Tóth Mihály komoly ellenfél. Ritkán sikerül őt legyőzni... Talán majd most...

A képzőművészeti szakkörben. Lázár Éva rajztanár, a szakkör lelkes vezetője négy évvel ezelőtt kezdte meg úttörő munkáját Szatymazon: képzőművészeti tárgyú előadásokat, filmbemutatókat tartott a község fiataljainak, akik így szórakozva ismerkedtek meg örökbecsű műalkotásokkal. A tehetséges fiatalok rajzolni, festeni is tanulnak, s időnként kiállításokon mutatják be munkájuk eredményét.

Fogas Mária és Juhász Mária ügyes rajzolók. A feladatot rendszerint jól megoldják. Kinek a rajza lesz majd szebb? Ezt a többiek döntik el.

Régi iratok és a történelem nyomában

Új dokumentumok a Rákóczi-szabadságharcról

Amikor Rákóczi és a kuruc seregek kezéből földre hullt a zászló, amelyre 1703-ban hímezték a »Pro patria et libertate« (a hazáért és a szabadságért) szavakat; amikor széthulltak a kuruc hadak, s a hazafiak bújdosni mentek, száműzetésbe kényszerültek, magukkal vitték tárgyi emlékeiket, irataikat, okmányikat is, a fejedelem egész levéltárát és a szabadságharcra vonatkozó dokumentumok egész tömegét. E történelmi kincsek egy részének örökre nyoma veszett; Párizs, Lyon, Troyes, London, Konstantinápoly, Rodostó, voltak a menekülő vezérek, forradalmárok állomásai, s ezeken kívül még sok más európai város, érthető tehát, hogy a magukal vitt okmányok közül sok elkallódott.

Pedig a Rákóczi-szabadságharcra vonatkozó minden okmány, irat, emlék felbecsülhetetlen

történelmi értékű kincs

számunkra. Egy részük — nagyon csekély hányaduk — az elmúlt évszázadok alatt külföldön előkerült, több emléket, leveleket, sikerült megvásárolni, visszakapni. Legutóbb az ötvenes évek végén bukkantak elő ismeretlen, nagyrészt Rákóczi-dokumentumok Franciaországban, amelyeket a Troyes-i levéltárnak egyik, a magyar történelmet jól ismerő szakértője fedezett fel. Ekkor határozta el a Magyar Tudományos Akadémia, hogy átfogóbb munkát indít külföldön — elsősorban Franciaországban — található, Rákóczi-ra vonatkozó iratanyag felkutatására.

A kutatásnak máris vannak eredményei, amelyek — rövid ideje folyó gyűjtésről lévén szó — nem is mondhatók jelentéktelennek. A legtöbb új, eddig ismeretlen dokumentum a francia külügyminisztérium levéltárából, a Párizsi Nemzeti Könyvtárból (a Bibliothèque Nationale-ból) és a Troyes-i városi könyvtárból került elő.

A legérdekesebb okmányok közé tartozik Des Auteurs márkinak, a XIV. Lajos francia király által Magyarországra küldött altábornagynak és diplomáciái megbízottak több jelentése.

Ugyancsak

új felfedezés

Bonnae márkii levelezésének egy része. Bonnae, aki egy időben XIV. Lajos francia király svédországi követe volt, fontos szerepet játszott a kuruc szabadságküzdelem megindulásában. A magyar szabadságmozgalom iránt rokonszenvet tápláló diploma-ta támogatta Versailles-ben Rákóczi és Bercesényi terveit, és — különösen a küzdelem kezdeti szakaszában — segélyösszegeket is folyósított számunkra. Bonnae most felfedezett le-

veleinek a korabeli európai politika jobb megértésében is szerepük lehet, s feltehetőleg más országok tudósai is felhasználják majd. Világosan megállapítható a 217 levélből, hogy Bonnae — jelentékeny erők hangadójaként — helyeselte a Rákóczi-szabadságharc támogatását, mert tisztában volt vele, hogy ezzel francia érdekeket is véd. Ezek az új dokumentumok a Rákóczi-szabadságharcnak mindaddig kellően nem értékelte külpolitikai összefüggéseit világítják meg. Végül egy

kalandozó történet

következik, amelynek — sajnos — egyelőre még nincs befejezése. A francia külügyminisztérium irattárának ügynevezett »török-anyagában« Köpeczi Béla, a korszak kutatója talált egy levelet, amelyet Saint-Priest konstantinápolyi francia követ írt az akkori párizsi külügyminiszternek, Francois Vergennesnek. Saint-Priest a levélben előadja, hogy a konstantinápolyi francia követség épületében, általános iratrendezés közben, amelyre állomáshelyének elfoglalása alkalmából került sor, találtak egy irattal teli ládát. Hamarosan meg sem tudták állapítani, hogy az iratokkal milyen nyelven írták, nem volt a követségen senki, aki ismerte volna a magyar nyelvet. Néhány hét múlva azonban, szakértők segítségével, Saint-Priest követ hevenyészve lefordított több okmányt, s azonnal megértette, miről van szó. Vergennes külügyminiszterhez írt levelének egy része így szól:

»... Nagyméltóságú Herceg Úr, bizonyára tudni fogja, mit kezdjen ezekkel az iratokkal. Magam nem őröm őket tovább. Mint fentebb írtam, kétségtelen, hogy ezek a levelek néhai Ragotsky magyar fejedelem hagyatékából származnak. Miután arról tájékoztattak, hogy nevezett Hercegnek, azaz Ragotskynak, van egy fia, aki Franciaországban él, feltételezem, hogy érdekelhetik őt ezek az iratok. Természetesen, miután Hercegséged áttekintette a lényegüket. Úgy gondoltam tehát, hogy ezeket az iratokat elküldöm Önnek, Marseilles-en át; a királyi könyvtára címére. Kérem, rendelkezék velük, Herceg Úr, belátása szerint...«

Megérkeztek-e Párizsba Rákóczi iratai?

Erre biztos adat van. 1772 május 24-én keltezték Vergennes levélét, amelyet Konstantinápolyban írt (s amely ugyancsak most, a kutatások során került elő); ebben közli, hogy az iratokkal teli ládát egy Raulin nevű férfi, Saint-Priest diplomáciai futárja, rendben és hiánytalanul átadta.

A kutatás egyelőre eddig jutott. A levelekkel teli láda még nem került elő, s egyetlen egy sem a levelek közül. Feltételezhető, hogy az anyag megvan, sőt valószínűleg egy helyen található, valamelyik párizsi vagy vidéki francia levéltárban.

Rákóczi ismeretlen iratai a módszeres kutatás nyomán valószínűleg megkerülnek majd. De az eddigi felbukkant új dokumentumok is felbecsülhetetlen történelmi értéket képviselnek.

Tamás István

Olvasóink írják

Díjbezítés és — csekken

A Dél-Magyarország nemrégiben foglalkozott az áramszolgáltatás díjbeszedésének problémájával. A kérdés megoldásához a következőket javasolom: a számla hátlapján lévő »tudnivalók« elhagyásával hely maradna egy csekkbefizetési lap nyomtatására. Az áramszámla első oldalán lévő felső szöveget kellene átrendezni úgy, hogy a fogyasztó címe a csekkbefizetési lap hátlapján, a fel-

adónak az összeg rendelkezésére vonatkozó közleménye mögé essen. A címzés szélessége miatt az »Értesítés« rovatot a két szomszédos rovat terhére meg lehetne szélesíteni. Mindezek alapján helyet lehet szorítani a csekkbefizetési lap hátlapján lévő postai és banki kezelés részére is.

Baltház Páter
Juhász Gyula u. 6.

A bérlő vagy a házfelügyelő?

Nemrégiben olvastam a Dél-Magyarország Gyorsposta rovatában a személtelordás-sal kapcsolatban az IKV válaszáat, miszerint a házfelügyelő köteles ezt a munkát elvégezni. Ugyanakkor az a megjegyzés is szerepelt a válaszban, hogy nem min-

denült van így. Valóban, a legtöbb házban a bérlők hordják le a KUKA-tartályokba a szemetet, a kályhákban visszamaradó salakot és én ezt tartom helyesnek. A házfelügyelői rendszer már különben is elavult és azért a kevés fizetésért ilyen nehéz munkát ne követeljenek tőle. Ezzel kapcsolatban meg kellene változtatni a rendeletet, ami ugyancsak idejét múlta.

G. I-né
Dózsa György u. 9.

Új seprő — nem seper

Múlt év végén vásároltam egy seprőt a rószkei földművelőszövetkezeti boltban, ami két hónapig tartott, mert szálanként széthullott. Most januárban vettem egy másikat és három nap múlva már visszavettem, mert elpusztult: a nyele csak öt centiméterre volt beburkolva s a drótkötésnél szétesett, amit nem tudunk megcsinálni. Az üzletben azt a választ kaptam, hogy nem cserélhetik vissza, s kénytelen voltam még egyet venni. Jobban kellene ellenőrizni az új seprők minőségét a készítő üzemben.

Kovács Jánosné
Röszke, Dózsa u. 5. szám.

Hazai és külföldi túrák, előadások, vetítettképes fejtörő az ország-világjárók programjában

Nagyikerű közös kezdeményezése volt a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatnak és az IBUSZ-nak az Ország-Világjárók Baráti Köre mozgalma. Széleskörű érdeklődést váltottak ki a bel- és külföldi társasutazások, valamint az azokat előkészítő diavetítéses előadások.

A túra- és előadásorozatot tervszerűen folytatják. A programban bel- és külföldi utak egyaránt szerepelnek. A már elhangzott előadások alapján most kerül sor több belföldi társasutazásra. A DÁV művelődési termében pedig a következő túraelőkészítő előadásokat tartják a

továbbiakban a TIT túravezetői: február 17-én Prága—Karlovy-Vary társasutazás ismertetésére kerül sor, április 6-án Pécs-Mecsek című tartanak előadást, május 4-én a Duna-kanyarról, június 8-án pedig Szász-Svájrról rendeznek előkészítő előadást.

Az előadásokat dia- és filmvetítéssel teszik színesebbé és olyan előadók tartják, akik a TIT idegvezetőiként az utazásokon kalauzolják a turistákat. Egy-egy előadás után körülbelül egy hónappal kerül sor az előkészített utazásra, amelyen bárki részt ve-

het, természetesen az Ország-Világjárók Baráti Körenek tagjai előnyben részesülnek. A túrákon résztvevőknek az IBUSZ a legjobb utazási, elszállásolási és étkezési körülményeket biztosítja.

Az eddigi előadásokon vetített diafelvételek és filmek részleteinek felhasználásával március 2-án vetélkedőt rendeznek az érdeklődők között a DÁV kultúrtermében, ahol a vetített tájak, épületek felismerése alapján értékes jutalmak — egyebek között több hazai túrán való részvétel is — kerülnek kisorsolásra.